

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

Opera S. Matris Teresae De Iesu Carmelitarum Discalceatorum et Discalceatarum Fundatricis

In duas partes distincta

Continens I. Viam Perfectionis. II. Castellum Animæ siue septem
Mansiones. III. Exclamationes, vel Meditationes animæ ad Deum suum ...

Teresa <de Jesús>

Coloniæ Agrippinæ, Anno M.DC.XXVII.

Caput XIX. Incipit tractare de oratione, & cum ijs agere qui intellectu
discurrere nequeunt.

urn:nbn:de:hbz:466:1-37994

quippe est fore, vt hac ratione plus vno anno, quàm aliàs plurimis, profecturus sit. Sed quia vobis de hac re loqui minimè necessarium videtur, hinc pluribus de ea me agere opus non est.

Finem igitur facio, si dixerò, has esse virtutes quas vos habere desidero, carissime, & quas vt habeatis satagere, & quas vos alijs sancta quadà inuidia inuidere, vos oportet. Quantum autem ad alias illas deuotiones, nolite vos ipsas torquere, aut caput frangere, quod eas non habeatis: est quippe incertū quid fieri quoq; posset, vt in alijs quidē hæc essent velat à Deo venientia, at in vobis posset Maestas eius permittere vt diabolica esset illusio, & caco dæmon vos deciperet, sicut multos alios decepit. Cur ergo per incertum quod id Domino seruire vultis, cum per alia plurima id certò & securè facere possitis: quis in id genus pericula vos conijcit? Hæc ideo sic vberius deduxi & profecuta sum, quòd illa sciam expedire dici: natura quippe nostra infirma est, & cui Dominus Spiritum contemplationis dare vult, hunc Maestas eius etiam validum & fortem reddet. Quos autem ad eam non vocabit, illis vsui venient documenta quæ hic tradidi, è quibus ipsi etiam contemplatiui sese humiliandi materiam capient. Dominus pro suâ misericordia lumen nobis ad voluntatem ipsius in omnibus sequendam, concedat, itaque nulla nobis timendi erit occasio.

*Non dolent
aut contri-
stentur quis se
ad contem-
plationem eue-
lans non sit.*

CAPVT XIX.

IN QVO DE ORATIONE LOQVI INCIPIT, ET CVM IIS AGIT QUI INTELLECTU DISCURRERE NEQUEUNT.

IAM multi elapsi sunt dies, ex quo priora illa scripsi, adeò vt nullum exinde mihi tempus ad scriptiōni me denuo applicandam fuerit: vnde nisi prius scripta relegerem, planè quidnam antè scripserim, nesciam, ne quod tamen temporis dispendium faciam, continuabo prout possum, esto sine aliquo ordine & interruptè. Ingenijs bene dispositis, & animabus exercitatis, quæque apud se ipsas manere possunt, tam multis, tamq; boni scripti sunt libri, & à tam præstantibus auctoribus conscripti, vt non mediocri error foret, aliquod vos verbis meis in materia de oratione, pondus inesse credere; cum, vt dixi, tales libri vobis suppetant, in quibus iuxta singulos hebdomadæ dies, vita ac passionis Domini mysteria dispersa sunt, nec non aliqua de iudicio, inferno, nostraq; vilitate, & summa nostri erga Deū opt. max. obligatione meditationes, idq; excellētī quadà doctrina & ordine tradite, tam quoad principium orationis quàm finem eiusdem, continentur. Adeò vt hanc orandi methodum tenere scientibus & assuetis, nihil amplius sit quod dicatur: Dominus quippe illos per bonā hanc

*Bona medi-
tandi metho-
dus.*

S. M. Teresa Opera.

hanc

S.
Theresia

Opera

NUM
16

hanc viam ad lucis portum conducet, & ubi tam bona sunt initia, bonum erit etiam finis. Quicumque autem viam hanc ingredi & ambulare poterunt, in quiete sunt & securitate; cum enim intellectus alicui considerationi illigatus est, sine vlla prorsus difficultate procedit. Sed propositum mihi est, illis aliquod remedium suggerere qui ad hoc inepti sunt; si modo Domino placeat, ut aliquid consentaneum adferam; in minus, vix saltem hinc discatis, multas esse animas, quæ his cum angustijs conturbantur, ne vos, cum id genus angustias patiemini, propterea vos crucietis. Inveniuntur autem animæ & mentes quædam ita esse & indomæ ut equis nondum domitis, quos nemo sistat aut contineat, similes esse videantur, ut potè quæ modo huc modo illuc discurrunt, continua quædã in inquietudine, quæ illis aut à ppria natura, aut Deo permittente accidit, versantes.

Inquietudo ingenij unde proveniat.

Quarum me quam maximè miseret: etenim similitudo mihi esse videntur ijs qui maximam patientes sitim, aquam quidem enus conspiciunt, sed, cum ad eam accedere volunt ut bibant, abiquopiam tam in principio, quam in medio & fine viæ, ad eam adire prohibentur. Accidit enim non raro, ut, postquã non sine magno suo labore primos hostes superarunt, à secundis vineantur, & præ sitim emortu-

Distrahi comparatur sitientibus.

lintr, quam illam aquam bibere, quæ tanti illis constare debet, hinc ortu illis robur & animus concidit, & esto nonnullis adhuc animus sitientibus cundos hostes superandos, ubi tamen hi in terrios incidunt, ubi deperit illis robur, & forsitan vix duobus passibus iam aberant à fonte, lo aquæ viæ, de qua Dominus ad mulierem Samaritanam ait, Quis bibit ex aqua hac, non sitiet in æternum: Quam autem merito & ut (utpote cum ipsamet suprema veritas id asseruerit) nullam rem illarum vitæ huius sitim habebit; hæc tamè quoad res vitæ futuræ nihil crevit, & maior fit, quam ipsi hic per naturalem hanc sitim fingere & imaginari possumus. Sed quantum opere hanc habere sitim sitimus, quæ magnam eius dignitatem anima intelligat: est quippe pænolissima quædam sitis, quæ magnam defatigationem causat, simul tamen ipsam satietatem secum adfert, quæ alia illa sitis sedatur; adeo vix sit, quæ solas res terrenas non faciat sitiri & extinguat, de cetero hunc nem per se satiet; adeo ut, cum Deus illam sitim sedat, de maioribus quæ animæ conferte potest gratis, vna sit, quod illam in hac ipsa sitis & necessitate agere sinat, imo ipsa semper maiorem ad iterum de hac aqua bibendum, sitim sentiat.

Sitis verum alterius vitæ.

Tres aqua habet proprietates, quæ quidem iam ad propositum meum mirè facere videntur, esto sint & aliæ per multa. Prima est, quæ refrigeret: nam quantumlibet caleamus, tñ mox ut ad aquam peruenimus, calor omnis abscedit, & quantumvis ignis aliquis magnus ac lucidus

Aqua proprietates tres.

Ignis piccus per aquam accenditur.

ergo effectus quæ mag

fit, per aquam tamē hic extinguitur, nisi sit ignis piccus, hic enim per aquam magis accenditur. Hem! quā mirabile est, Domine, ignē per aquā magis accendi, maximē dum ille validus & potens est, nec elementis obnoxius; quando quidem quod naturaliter ei contrarium est, non modo ei non nocet, sed vim eius etiam adauget. Si Philosophicam scientiam callerem, hæc mihi mire ad hac dere loquendum conduceret: per hanc quippe me ipsa melius declarare possem, cognitis nimirum rerum proprietatibus. nunc quidē illis delector, sed illas exponere nequeo, & forsitan nec intelligere. Cum ergo ad hanc aquam potandam Deus vos o carissimæ conduceret, aut si qua vestrum de facto ipsam iam bibunt, satis hoc gustabitis; & intelligetis, quomodo verus Dei amor (dum modo is iā corroboratus, & à rebus terrenis penitus sequestratus sit, & longe super illas euolet) in omnia mundi huius elementa dominetur. Quoniam vero aqua è terra profilit, nō est quod timeatis, ne ipsa hunc diuini amoris ignē extinguat: hic enim illius iurisdictioni nō subest; ac, tametsi hæc inuicem contraria sint, hic tamen iam tum plenam & absolutam in illam habet superioritatem, nec vllatenus illi subiectus est. Non est ergo quod miremini, carissimæ, tam instanter & efflictim me hoc in libro me vos commonuisse, vt ad hanc spiritus libertatem cōparandam omnimodis conniteremini. An nō præclarū & excellens quid est, pauperulam domus S. Iosephi Monialem eo posse pertingere, vt in vniuersam terram & elementa dominari possit? Quid ergo mirum est, Sanctos viros in his & per hæc fecisse, quæcumque ipsi, Deo permittente, facere luberet? Sic D. Martino ignis & aquæ obediunt; S. Francisco aues & pisces, alijs Sactis alia. Adeo vt euidenter pateret, illos magnam in omnes mundi huius res potestatem habere, eo quod illas parui facere omnimodis semper procurassent, seq; verè ac seruo mundi huius Domino ex totis viribus subiecissent. Dico itaq; aquam quæ in terra progignitur, nullam in ignem hunc potestatem habere: eius enim flammæ sublimē admodum euolant, neque è rebus ita humilibus suam eæ originem trahūt. Sunt alij quidam ignes, parui cuiusdam amoris diuini, quos etiam minimus aduersitatis ventulus extinguet, hunc vero nequaquam: tametsi enim vniuersum tētationum pelagus exsurgere, non tamen efficere poterunt vt hic ardere desinat, aut illis superior ac potentior nō maneat. Aqua pluuia vero cælo decidens, multo etiā minus hunc extinguet imo etiam magis, quam superior illa, cum accendet. non enim illa inuicē contraria sunt aut repugnātia, vt pote cōterranea. Nolite ergo timere, ne vnū elementum destruat alterū, quin imò vnū alterū, vt effectus suos producat, adiuuat, verarū enim lacrymarum (hæ enim sunt, quæ è vera oratione profiliunt, & à Rege cælorū dantur) aqua hunc ignē magis accendit, & vt ardere perseveret, efficit; itaque ignis aquam in

Ignis amoris diuini ab aqua terrena non extinguitur, cum super mundana euolat.

Terra, elementa, bestia Sanctis obediunt.

Aqua lacrymarum accendit & ignis diuini refrigerat.

refrigerando adiuuat. Quam, ô Deus meus, pulchrum & mirabile quid est, quod ignis refrigeret, quin & omnes mundanos affectus in nobis congelascere faciat, quando scilicet hic cum viua celorum aqua (quæ fons est, è quo prædictæ lacrymæ oriuntur, quæ cælitus dantur, nullâ vti nostrâ diligentia aut industria comparantur) commiscetur ac coniungitur. Vt certò asseuerare vobis ausim, eam nullam omnino erga aliquid quod mundi est, quo affectus illi adhæreat, calorem relinquere, quin dumtaxat ad ignem hunc, vbicumque potest, amplificandum. Hoc quippe illi naturale est, vti nec paruis contentum esse, adeo vt vniuersum mundum, sic illi possibile esset, accendere vellet.

Aqua munda.

Altera aquæ proprietas est, quod res immundas mundet: si enim esset aqua ad lauandum, quid de mundo esset? nosse vultis, quam hæc aqua viua, hæc aqua cælestis & clara, cum turbida non est nec cœnosa, sed pura vti dum è cælo decedit, emundet? certa sum, si ea vel semel potum, animam claram, & ab omnibus culpis puram relinquere. Nam vti scripsi, non sinat Deus animam ex aqua hac (quod in nostra potestate non est, cum hæc diuina vniò quid valdè supernaturale sit) aliter bibere, quam vt per illam mundetur, hæcque eam puram, & ab omni luto, & cibus miseria, in qua propter culpas suas inhæreat, mundam relinquat. multarum consolationes, quæ intellectu mediante contingunt, quantum multum operentur, aquam velut per terram serpentem trahunt, in iuxta fontem eam bibunt: semper enim, hæc in via res cœnosa & humilitatæ, è quibus sordes contrahat, occurrunt, nec tam limpida nec pura decurrit. Aquam viuam illam orationem non voco, quæ procedit, per intellectum discurrit. Equidem censeo, quantumlibet per nos allaborare & contendere velimus, semper aliquid animæ nostræ (adiuuante scilicet & cooperante hoc corpore & corrupta nostra natura) ex mundanis sordibus, nobis licet inuitis, adhærescere. Plurimè me declarare volo: cogitamus, verbi gratia, quid sit mundus, & quomodo omnia illius prætereant, quò illum contemnamus; & ecce, penes inscientes & inaduertentes iis nos rebus, quas ex ipso diligimus, nos implicatos inuenimus: & esto eas fugere satagamus, aliquatenus saltem impediamur ac turbamur, dum cogitamus. Quidnam id erat? quomodo erit? quomodo faciebam? & quid faciam? Et dum nobiscum ipsi, ecquidnam nos liberandos ac iuuandos conduceret, recogitamus, non raro in nouum nos periculum conijcimus. Non id eo dico, quod proprie ea id nos inquirere non oporteat, at nihilominus caute nos ambulare oportet, & numquam non & vbique timere. Sed hic, ipsemet Dominus nostri curam suscipit, neque enim nos nobis credere aut committere ipsos vult: tanti namque ipse animam nostram facit, vt nullarum rerum quæ

Dominus ipse anima nostra curam gerit.

S.
Theresia

Opera

VI
et

Consolationes quæ per intellectum veniunt, non oritur è viuo fonte.

et nocere possent, eo illam tempore meminisse sinat, quo illi gratiam facere & beneuolus esse uult, sed celeriter eam apud se & iuxta se collocet, ac plures ei in momento ueritates patefaciat, denique maiorem multo uanitatis & interitus rerum omnium cognitionem det, quam hic per multos annos possesumus acquirere. etenim uisus noster non est liber, cum pulnis mundanus nos inter ambulandum exerceat. Sed hic nos Dominus in uia extremo collocat, ut tamen nesciamus, quomodo.

Tertia aquae proprietates est, quod si sedet & extinguat sitim: sitis namque meo iudicio, rei alienius, qua maxime indigemus, aded ut si ea nos penitus carere oporteat, moriendum nobis sit, desiderium denotat. Res mira sit oportet, quae nos enecet si nobis desit; si autem redundet & superflua, non minus uita nos priuet, sicuti multos in aqua suffocatos mori uidemus. Quam, o Deus bone, ille felix esset, qui in hac aqua uiuenti ita altum & longe prouectus esset, ut uita eius finem acciperet! sed non potest hoc fieri: nam usque aded amor & desiderium erga Deum increfcere potest, ut naturales potentiae ei ferendo fortassis impares essent, & multi sane fuere, qui hac ratione uitam finierunt. Et noui ipsa unam, quae (nisi Deus illi cito succurrisset) tam ab hac aqua abundanter occupata erat, ut ea penes extra se per raptus traheret, penes in qua, ea a se ipsa diuelleret, hic enim quiescit anima; imò uelut absorpta & suffocata (quod mundum ferre nequeat) in Deo resurgere uidetur; & Maiestas illius simul illam aptam reddit, ut frui possit eo, quod, apud semetipsam manens, sine uitae iactura facere non posset. Hinc intelligi poterit, cum in summo nostro bono, quod est Deus, nihil esse queat quod non sit perfectum, omne quod ipse dat, in nostrum commodum cedere. & propterea, quantumuis magna huius aquae affluentia sit, nihil tamen eius redundat; in nullo enim quod Dei est, esse potest nimium. si enim multum det, simul animam aptam reddit, ut (quemadmodum dixi) multum bibere potes fiat: perinde ac uitiarius ita uicrum concinnat & conficit, ut nouit opus esse, ad quidquid ei infundere uult, capiendum & continendum. Ipsum concupiscere & desiderare, quantum est a parte nostra, uix unquam imperfectione uacat, si quid autem in eo boni sit, id pronenit a parte Domini, quod scilicet ipse in eo cooperatur. Verum ipsi aded indiscreti sumus, ut, cum sua uis & sapida quaedam penes sit, namquam ab ea nos satianos putemus: hinc comedimus sine uila mensura, & quantum quidem nobis hic possibile est, hoc in nobis desiderium adaugere satagimus; atque hinc est, quod id subinde mortem nobis adferat. Sed, talis mors nimis quam felix est. Verum tamen posset fieri ut huiusmodi homo sua uita etiam alijs prodesset, nimirum ut hi etiam praeter mortis huius desiderio emorerentur. Et hoc credo diabolo se intermiscere fieri; nouit enim, ecquod qui huiusmodi est, dam-

Nimis multum & nimis parum mors est insertum.

Anima sibi mortuam Deo resurgit.

Deus non plus ex aqua uiuam dat, quam necesse sit.

*Patientius
indiscretas
suggere
diabolus.*

num sibi inferre posset, si quidem in vita maneret; itaque cum hic adim-
diferetas austeritates lubeundas exstimulat, quò sanitatem & valenti-
nem illius destruat, quod sanè illi non contemnendum emolumentum
est.

Dico ergo, cum qui ad hanc tam impetuosam & ardentem animi
peruenit, serio super se ipsum reflectere debere: norit enim oportet, hinc
sibi tentationem superuenturam; & licet præ siti non moriatur, sanctorum
tamen suæ torale detrimentum patietur; cuius rei etiam exteriora signa
dabit, etiam inuitus & nolens, quod ne fiat, omnimodis impediendum est.
Aliquâdo verò fiet, vt omnis, quamcumq; demum adhibemus, diligenti-
parum ad hoc conducatur; non poterimus enim, prout quidè velle, omnia
& singula tegefe. Itaque cum magni illi impetus, quibus do-
sideria hæc adaugeri cupimus, in nos ingruunt, vigilemus & caueamus
oportet, ne illa incrementum, sed eorum e contra solum alia quamquam
consideratione quam possumus suauissimè, abrumpere satagamus. In-
ri enim poterit, vt natura nostra subinde tantum operetur, quantum
amor: reperire enim nonnullos est, qui, quidquid desiderant,
esto id etiam malum sit, magna quadam cum vehementia & ab-
te desiderant. Credo equidem, illos non multum mortificatos esse;
se; nam mortificatio ad omnia utilis est & prodest. Impe-
quædam species cuiquam esse videatur, tam bonam rem abrumpe-
re; sed reuera non est: neque enim dico, vt huiusmodi desideria
penitus exuamus, & deponamus, sed tantum vt suspendamus & sepe-
namus, nec vltius progredi sinamus: quod forsitan per aliud quoddam
desiderium, quod par sit meriti, fieri poterit. Exemplo aliquo, quod
melius intelligat, id declarare volo: Incidet alicui ardens quor-
dam desiderium iam tum cum Domino in caelis viuendi, & e carceri-
tatis huius carcere egrediendi, quale S. Paulus olim habuit, talis po-
na, & tali è causa promanans, cum in seipsa valde lapida sit, non
parua opus habebit mortificatione, vt suspendatur & retineatur.
imò verò nec planè eam suspendere poterit. Attamen cum tanto de-
siderium hoc impetu ingruere, videbit, vt intellectum & iudicium prope-
omne eripiat (sicut non ita pridem personam aliquam dispositam ve-
di; quæ quamuis naturâ sit vehemens & impetiosa, quam maxime, ta-
tamen propriam suam voluntatem frangere assuevit, vt eam iam penitus
exuisse & carere mihi videatur: nam alijs è rebus id colligere est.
dico itaque illam ad aliquod spatium mihi velut amentem vitam suam
præ magnitudine pœnæ & vis, quam sibi, ad dissimulandum, & nihil o-
mnino foras proder. lum, inferebat, atque ideo, in re tam vehementi, ubi
etiam Dei spiritus foret, humilitatis speciem esse dicrem si homo timen-

*Quid facie
dū eū desin-
vult nimis
intusum est.*

S.
Theresia

Opera

IV VI
166

neque enim cogitare debemus, talem nos amorem habere qui ita nos affligat & angustiet. hinc inquam consultum arbitror, ut (si quidem id fieri potest; nam fortassis id non semper facere poterit) desiderium suum immutet, plus se Deo seruitutem sibi persuadens, si in vita maneat. Et fieri fortasse poterit, ut aliquam animam, quæ alioquin periret, ad cognitionem sui & emendationem pertrahat, & diutius Deo seruiendo, meritorius sit ut propterea magis eo fruatur: timidum autem illum reddere debet, quod Deo tam parum seruiert. sunt autem hæc, in tantis tormentis, bona consolatio; itaque fiet, ut & pœnam suam alleuiaturus, & multum lucri facturus sit, cum, quod eidem Domina famuletur, contentus sit hic in terra cum pœna sua viuere. Perinde se res hic habet, ac si quis grauem aliquem laborem, aut ingentem dolorem pateretur; & alius quispiam eum solaretur dicendo, ut haberet patientiam, seque in Dei manus resignaret, cupiens ut illius in se voluntas adimpleretur, in has enim nos resignare, optimum esse omnia re remedium & longè securissimum. Quid autem, si ad tale desiderium concipiendum dæmon aliqua ratione sit cooperatus? fieri hoc quidem posset, quemadmodum Cassianus, (vix credo) de quodam Anachoreta scribit; qui, cum diu austerissimam vitam duxisset, diabolus persuasit, ut se in puteum quemdam præcipitem daret; ita enim fore ut Deum citius conspiceretur. Credo equidem, eum magna cum humilitate non vixisse, nec fortè bene: est namque alioqui Dominus fidelis, nec eum Maiestas eius permisisset, tam clara & euidenti in re tam turpiter cacutire. Hoc autem certum est, si quidem à Deo hoc desiderium fuisset, quod nullatenus ei nocuisset: adfert quippe id secum lumen, discretionem, modum & mensuram; quod ad oculum patet. Sed iurans hic hostis noster, quacumque & quomodoque potest, nobis nocere satagit, quamobrem, quoniam ipse minime dormit, sed semper vigilat, hinc & nobis semper contra illum vigilandum est.

*Omni-
bus in
rebus in Dei
manus se re-
signare longè
optimum.*

*Desideria
excessiua
dæmon sub-
inde excitat*

Punctum & monitum hoc ad multa etiam alia vtile est, ac permagis momenti, etiam ad tempus orationis, quantumuis illa etiam sapiat, abbreviandum, si quando vel corporalis valetudo destruitur, aut cerebrum leditur. In omnibus potro imprimis opus est discretionè: cur enim me putatis, carissima, primò finem vobis declarare, & præmium ante certamen ostendere voluisse, indicando vobis, quantum commoda bonumque in caelestis huius fontis, & aquæ huius vicia potu sita sit; quæ ne vos vllū laboris, cōtradictionis, & molestiæ, quæ in via occurrit, tædi occuper, sed animosè in ea pergatis, nec animū vniquæ deficientes despōdeatis: Nā (sicut dixi) fieri posset, ut, postquæ iā ad usq; fontis labrū venis-

*Orationis
tempus abbreviandum est
cum vices corporales deficiunt.*

setis,

S.
Theresia

Opera

IV VI
105

seris, ita vt sola capitis inclinatione, ad ex eo bibendū, opus esse videatur, quamprimum rem bene inchoatam penitus abrumperetis, & sic hoc ce bonum deperderetis, veritate ne forte vires vobis deficiant ad persequendum ad illum, deinde vt ad hoc aprae non sitis. Cogitate verō Dominum omnes omnino homines ad hoc inuitare; & quia is ipsamet veritas est, hinc de eo nullatenus est dubitandum. Nisi enim conuiuium hoc generaliter pro omnibus institutum fuisset, Dominus nos omnes quotquot sumus, ad hoc minimè inuitasset, & esto etiam nos inuitasset, non dixisset nobis, *Ego vobis potum dabo*. Diceret enim potuisset, *Venite omnes, quia certe nullum damnū aut iacturam facietis; quibus autem mihi placuerit, iis potum dabo*. Sed, quia sine tali restrictione in genere dixit *Omnibus*, certissimè mihi persuadeo, omnibus qui in via non habent, aquam hanc viuam minimè defuturam. Dominus porro, qui aquam hanc pollicetur, nobis pro magna misericordia sua gratiam, ad eandem prout quidem quæri oportet, quærendam concedere dignetur.

*Aqua vite
nō deerit in
via non ha-
rentibus.*

CAPVT XX.

OSTENDIT, IN VIA ORATIONIS NUMQVAM CONSOLATIONES DEESSE, idque varijs modis ac rationibus. simul & monialibus suis consolat, vt hisce de rebus semper illarum colloquia sint.

*Varia sunt
ad Deū ten-
dendi via.*

Videor superiore capite aduersantia & repugnantia dixisse ijs, quæ iam antè dixi: dum enim consolabar eas, quæ huc minimè perueniunt, varias aiebam Dominum habere vias, quibus ad ipsum peruenitur, quemadmodum & multas domus eius mansiones habet. Quod illi iterum dico & repeto: cum enim Maieestas eius optimè imbecillitatem nostram nosset, pro sua misericordia illi quidem omnimodis prospexit: tamen non dixit, vt hi per hanc, illi per illam viam incederent, immo tantam magnam eius misericordia fuit, neminem vt impediatur omnimodis procurare & conari quod ad huc vitæ fontem perueniat, & de eo bibat. Sed ipse in æternum benedictus. Quam porro meritò me impedire, & hoc mihi prohibere potuisset: sed quia, cum primū inciperem, mihi non precepit, vt desisterem, sed vt in ipsum profundum conijcerer, fecit: certissimè mihi persuadeo, nemini id eum prohiberetur. imò, quod amplius est, plena nos voce apertè & publicè vocat; sed, quia ad eò bonus est, nos minimè cogit: & quod etiam longè plus est, diuersimode sane eos qui se sequi volunt, potat, vt nullus non relictus & inconsolatus abeat, aut siti emoriatur. nam è fonte hoc abundantissimo fluunt riuuli, alij quidam magni, alij parui, & subinde etiam riuuli pro pueris; nam: hi illis sunt

*Omnes aper-
tè vocat
Dominus,
sed neminè
sogit.*